

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 13 - ART, AESTHETICS AND IDOLATRY - PART 1 OU ISRAEL CENTER - WINTER 2021/22

- Western culture promotes the development of and appreciation for the arts. These broadly encompass (i) the visual arts - painting, sculpture, photography, film and perhaps also including architecture and design; (ii) the performing arts - music, theatre, dance, opera, mime; and (iii) the literary arts - poetry, prose, drama.
- Torah thought has much to say about each of these three areas and we will be'H look at them in future shiurim.
- In this and the following shiurim we will focus solely on art and sculpture, first from a hashkafic and then from a halachic perspective.

A] THE FUNDAMENTAL QUESTION

- Hebrew has many words for beauty, including: הדר, יופי, תפארת. But is there a 'Jewish' or 'Torah' perspective on art and the aesthetic?
- In the modern world there are many 'Jewish artists', but is the art in some way 'Jewish', or is the idea of Jewish art as unconvincing as 'Jewish mathematics'.¹

- | |
|---|
| 1. Does the biblical-rabbinic world-view contain elements which lend themselves to the development of a Torah esthetic? Or, to put the question differently: Could the metaphysical commitments of Judaism permit it to accept without self-contradiction the existence of a special category of the beautiful? |
|---|

Rabbi Schubert Spero, Towards a Torah Esthetic, Tradition Issue 6:2 (Spring-Summer 1964)

B] CHALLENGES TO DEVELOPING A POSITIVE TORAH PERSPECTIVE TO ART

- The connection between art, especially sculpture, and idolatry in the ancient world, including ancient Egypt.
- The Torah prohibition on fashioning any graven image and likeness - the second of the 10 Commandments!
- Limited possibilities of halachically permitted Jewish engagement in the plastic arts. Note that most biblical Jewish ritual objects are natural - eg succa, lulav, shofar, matza etc.
- Greek, Roman and then Christian dedication of art to pagan worship until the Middle Ages.
- Even after the Renaissance, much commissioned art continued to have Christian themes.
- For most of history, art was commissioned by the Church or wealthy sponsors/patrons. Almost no Jews had the financial ability to commission art and were prevented from training in it.
- Some artistic expression was possible through the making of Judaica - eg chanukiot, kiddush cups, or decorating synagogues. But these were miniscule in nature and limited in funding, compared to the creation of great statues or painting of great churches.

- | |
|--|
| 2. דתניא: (שמות ט"ב) זָה אֱלֹהֵי אֲנָהוּ - התנאה לפניו במצות. עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכתוב בו לשמו בדין נאה, בקולמוס נאה, בלבלר אומן וכורכו בשיראין נאין. |
|--|

שבת קלג:

Chazal learn the importance of buying and making beautiful mitzva objects from the Torah itself.²

- Through the 18th and 19th centuries a number of factors enabled more Jewish engagement in art and the aesthetic, including: (i) more secular art expression became possible; (ii) Jews began to gain financial stability and access to training; (iii) non-observant Jews were less interested in the halachic prohibitions. Approaching the 20th century, art also began to become more abstract. This enabled more halachically permitted outlets, even in the plastic arts.
- With the establishment of the Jewish Yishuv in Israel and the State in 1948, many more opportunities arose for large scale sponsorship of art, and the establishment of art schools such as The Bezalel Academy of Art and Design.

1. A similar debate surrounds the concept of 'Jewish philosophy'. Jewish philosophers abound but is there something specifically 'Jewish' about the ideas they present or the manner in which they present them?

2. See Shulchan Aruch OC 656 where the parameters of this mitzva are defined.

- In recent years these opportunities have become increasingly open to the observant Jewish population.
- However, the religious Jewish communities in Israel, the US and other countries still have very little education or interest in appreciating the fine arts, especially in a cultural and not merely aesthetic sense. This is especially true of contemporary, abstract and post-modern art. While the observant community is very connected with the worlds of literary and musical arts (although the performing arts do have halachic limitations), there is far less of an interest in the observant Jewish community in visiting galleries, exhibitions and museums.³

C] THE VALUE OF BEAUTY

C1] IS BEAUTY A VALUE OR A MIRAGE?

3. שְׁקֵר הַחַן וְהַבֵּל הַיְפִי אִשָּׁה יִרְאֵתָהּ הִיא תִתְהַלֵּל.

משלי לא:ל

One of the best known Torah statements concerning beauty is apparently critical. Beauty is 'hevel' - vacuous - when contrasted with fear of Heaven.

4. שְׁקֵר הַחַן - מִן הָאִשָּׁה וַיְפִיָּהּ כִּסְּךָ וְכִזְבֵּל - ר"ל אֵין זֶכֶס תּוֹעֵלֶת רַב עַד לְהַלֵּל אֶת הָאִשָּׁה זְכָלָה אֲזַל אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא הַרְאוּיָה לְהַלֵּל

זֶכֶס

מצודת דוד שם

However, this is NOT a statement about beauty itself, but regarding what is the appropriate praise of a woman.

C2] THE BEAUTY OF GOD

5. בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת־ה' ה' אֱלֹהֵי גִדְלַת מֵאֵד הַדָּ וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ.

תהלים קד:א

Tehillim opens the famous 'Barchi Nafshi', which describes the beauty of the universe, with a description of God as 'clothed in beauty' - hadar.

6. לֹח וְלֹא תִהְדָּר פְּנֵי גְדוּל. הַכֹּדֵר הוּא הַיּוֹפִי הַחֲלוּנִי הַמִּיּוּחָד לְכָל דָּבָר שֶׁזֶו נִהְדָּר זְמִינוּ. כְּמוֹ פְרִי עֵץ הַדָּר. הַדָּר הַכְרַמֵּל. זְכוּר שׁוּרוֹ

הַדָּר לוֹ. וְהוּא מוֹזְדָּל מִן הוֹד שְׁהוּא הַעֲנִין הַפְּנִימִי הַלוּרִי הַמִּיִּפֵּס אֶת הַדָּבָר מֵלֵד לוֹרֵחוֹ. כ"א לְפִי מֵה שְׁהוּא.

מלבי"ם ויקרא פרשת קדושים אות לח

Malbim explains that 'hadar' expresses the concept of outer visible beauty and 'hod' refers to an inner intrinsic beauty. Clearly, God does not have physical beauty and the idea is symbolic. But does it suggest something more fundamental about the concept of beauty?

7. הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ. זֶשֶׁר וּדְם אִם הוּא גְזוּר אִינוֹ נָאֵה וְאִם נָאֵה אִינוֹ גְזוּר, אֵין זֶו שְׁנֵי דְזָרִים כְּאַחַד. אֲזַל הַקְדוּשׁ זְרוּךְ הוּא יֵשׁ זֶו שְׁנֵי

דְזָרִים, הַכּוֹד וְהַדָּר, וְעַתִּיד לִיתַנֵּס שְׁנֵיהֶם לְמֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ, שְׁנֵאֲמַר (מזמור כא:ו) הוֹד וְהַדָּר תִּשְׁקֶה עֲלָיו.

רד"ק תהלים קד:א

The Redak quotes a Midrash⁴ that God has beauty and strength in a combination that man (other than Mashiach) cannot achieve.

C3] THE BEAUTY OF THE AVOT

8. (יֵא) וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבוֹא מִצְרַיִמָּה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרָי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יְפֵת־מְרֹאֶה אָתָּה.

בראשית יב:יא

Beauty is noted and praised in the Torah - Sarah is praised as having a beautiful appearance

9. (טו) וְהַנְעֻךְ טִבֵּת מְרֹאֶה מֵאֵד בְּתוֹלָהּ וְאִישׁ לֹא יִדְעָה וְתִרְדַּד הָעֵינָה וְתִמְלֵא כְדָהּ וְתַעַל.

בראשית כד:טז

..... as was Rivka.

3. For more details on this see *Judaism and Art from the Perspective of an Artist*, Rabbanit Yael Shimoni - <https://torah.etzion.org.il/en/judaism-and-art-perspective-artist>

4. Yalkut Shimoni on Tehillim 104:1

10. וְעֵינֵי לְאֵה רַכּוֹת וְרַחֵל הִתְהַלְּכָה וַיִּפֶּת תֹּאֵר וַיִּפֶּת מְרָאָהּ.

בראשית כ"ז:

Rachel is praised with having a beautiful appearance and form

11. (ו) וַיַּעֲזֹב כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ בְּיַד-יוֹסֵף וְלֹא-יָדַע אֶתוֹ מֵאֲמוּמָה כִּי אִם-הִלָּחֵם אֲשֶׁר-הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יָפֵה תֹאֵר וַיִּפֶּה מְרָאָהּ.

בראשית ל"ט:

..... as was Yosef.

12. הַרְוָאָה אָדָם נָאָה כִּיצַד הוּא מְבָרְךְ? כִּךְ שֵׁנו רְבוּתֵינוּ: הַרְוָאָה בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְכוּ', וְאִין לָךְ נָאָה מְרַחֵל! וּבְשִׁבִיל יִפְיָה בְקֶשׁ יַעֲקֹב לִישָׂא אוֹתָהּ

מדרש ילמדנו (מאן) ילקוט תלמוד תורה - בראשית אות קלו

Chazal note that Rachel's beauty was a motivating factor in Ya'akov's attraction to her.

C4] THE BEAUTY OF HUMAN FORM

13. שׁוֹפְרִיָּה דְרַב כְּהָנָא מַעֲיִן שׁוֹפְרִיָּה דְרַבֵּי אַבְהוּ, שׁוֹפְרִיָּה דְר' אַבְהוּ מַעֲיִן שׁוֹפְרִיָּה דִיעֲקֵב אַבְיָנוּ, שׁוֹפְרִיָּה דִיעֲקֵב אַבְיָנוּ מַעֲיִן שׁוֹפְרִיָּה דָאָדָם הַרְאִשׁוֹן;

בבא בתרא נח.

14. כִּי מֵטָא לְמַעֲרַתָּא דָאָדָם הַרְאִשׁוֹן יִצְתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָהּ - נִסְתַּכְלַת בְּדַמּוֹת דִּיּוֹקְנֵי, בְּדִיּוֹקְנֵי עֲצָמָה אֵל תִּסְתַּכְלֵי!

בבא בתרא נח.

Chazal praise the exceptional beauty of some of the Amoraim as reflecting that of the Avot, of Adam and ultimately of God!

15. תְּנוּ רַבְנָנָּ: הַרְוָאָה פִּיל קוֹף וְקַפּוּף אוֹמְרָ: בְּרוּךְ מִשְׁנֵה אֵת הַבְּרִיּוֹת. רָאָה בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבוֹת אוֹמְרָ בְּרוּךְ שְׂכַחָ לּוֹ בְּעוֹלָמוֹ

ברכות נח:

Chazal instituted a beracha to be said on seeing exceptionally beautiful people, creatures and nature (although in practice this beracha is rarely made today).

16. ד"א: לֹא תַחֲנַם - לֹא תִתֵּן לָהֶם חֵן. מִסִּיעַ לִיָּה לְרַב, דָּאָמְרָ רַב: אֲסוּר לָאָדָם שִׂיאֲמַר כְּמָה נָאָה עוֹבֵדַת כּוֹכְבִים זֹו. מִיִּתְיָבִי: מַעֲשָׂה בְרִשְׁב"ג שְׁהִיָּה עַל גְּבִי מַעֲלָה בְהַר הַבַּיִת, וְרָאָה עוֹבֵדַת כּוֹכְבִים אַחַת נָאָה בִּיּוֹתֵר. אָמַר: מַה רַבּוּ מַעֲשִׂיךְ ה'! וְאָפִי ר"ע רָאָה אֶשֶׁת טוֹרְנוֹסְרוֹפּוֹס הַרְשַׁע, רַק שַׁחַק וּבְכָה. רַק - שְׁהִיתָה בָּאָה מִטִּיפָה סְרוּחָה. שַׁחַק - דַּעֲתִידָה דְמַגִּיירָא וְנִסִּיב לָהּ. בְּכָה - דְהָאִי שׁוֹפְרָא בְּלִי עִפְרָא! וְרַב, אוֹדוּיָי הוּא דְקָא מוֹדָה. דָּאָמְרָ מַר: הַרְוָאָה בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת, אוֹמְרָ: בְּרוּךְ שְׂכַחָ בְּרָא בְּעוֹלָמוֹ.

עבודה זרה כ.

The Gemara records that certain Tannaim said this beracha when they saw exceptionally beautiful Roman women!

C5] THE BEAUTY OF ZION AND THE MIKDASH

17. מִצִּיּוֹן מִכְּלַל־יִפִּי אֱלֻקִּים הוֹפִיעַ.

תהלים נ"ב

Zion is praised as the ultimate in beauty.

18. וְהָאֲמָהּ מִזָּה וְהָאֲמָהּ מִזָּה בְּעֵדף בְּאֶרֶץ יִרְיעַת הָאֹהֶל יִהְיֶה סְרוּחַ עַל צְדֵי הַמִּשְׁכָּן מִזָּה וּמִזָּה לְכַסְתּוֹ

שמות כ"ג

The Torah describes how the outer coverings of the Mishkan in the desert overhung the inner tapestries on both sides.

19. יהיה סרוח על צדי המשכן - לנפון ולדרוס, כמו שפירשתי למעלה. למדה תורה דרך ארץ שיכא אדם חס על היפה

רש"י שם

Rashi explains that this emphasis on describing the coverings is to teach 'derech erez' - that a person should protect that which is beautiful.

C6] BEAUTY AND AESTHETIC IN A LIFE OF TORAH?

20. רבי שמעון בן מנסיא אומר משום רבי שמעון בן יוחאי - הנוי והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם.

משנה מסכת אבות פרק ו משנה ח

Pirkei Avot presents different models as to the role of wealth and aesthetic in a life of Torah. R. Shimon bar Yochai recognizes that beauty, wealth and honor are important tools in the life of the Tzadik and in the world as a whole.

21. כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה

משנה מסכת אבות פרק ו משנה ד

Yet, in the same chapter of Pirkei Avot, Chazal present the ascetic, rather than aesthetic, as the goal for a Torah life!

• We see throughout history that different Jewish communities have adopted these different approaches in their avodat Hashem. Each has its challenges and advantages.

D] THE MISHKAN - ART, ALLEGORY AND SYMBOL

22. (א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן-אֹהֲרַי בֶּן-חֹר לְמִטֵּה יְהוּדָה: (ג) וְאַמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל-מְלָאכָה: (ד) לְחֹשֶׁב מְחֻשְׁבֹּת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת: (ה) וּבַחֲרָשֵׁת אֲבָן לְמַלְאֹת וּבַחֲרָשֵׁת עֹץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל-מְלָאכָה:

שמות לאא - ה

The most detailed artistic creation in the Chumash is the building of the Mishkan, which is described in minute detail. The key requirements set out by the Torah in order produce the Mishkan are chochma, bina and da'at.

23. (ג) בחכמה - מה שאדם שומע מאחרים ולמד. ובתבונה - מזין דבר מלבו, מתוך דברים שלמד. ובדעת - רוח הקדש.

רש"י שמות לאג

Rashi defines these as follows: Chochma is the knowledge and learning one acquires from others. Bina is the ability to apply that knowledge and extrapolate it into new ideas. Da'at is the creative Divine inspiration - ruach hakodesh - which sparks the process of creativity.

24. רוח אלהים - רמז לכה השכלי. בחכמה - מה שילמד האדם מזולתו ויזכור. ובתבונה. מה שיחדש משכלו וימליא על ידי המחשבה והחזיון וההיקש. ובדעת. השלימות השכלית היוולדת מן החכמה והתבונה. ולמפרשים כוונות רבות צזז ומה שהצנתי הוא מה שאמרת.

רבי אברהם בן הרמב"ם שמות לאג

R. Avraham ben HaRambam explains Chochma and Bina in a similar manner to Rashi, but understand Da'at to be an intellectual blend of chochma and bina.

25. The fact that these highest mental and intellectual abilities [Chochma, Bina and Da'at] have to be ascribed to Betzalel makes it evident that here it is no question of producing a merely external work of art, but that it concerns a work that is to be symbolic in every part of it, and that the ideas which are to be expressed in it, and through it, are to be kept present in the minds of the makers as their guiding thoughts and intentions.

R. Shimshon R. Hirsch commentary to Shemot 31:3⁵

5. For a more detailed analysis by R. Hirsch on Chochma, Bina and Da'at see his commentary to Bereishit 41:33

26. If allegory can be defined as a representation of an expressible something by another expressible something, the mystical symbol is an expressible representation of something which lies beyond the sphere of expression and communication A hidden, and inexpressible reality finds its expression in the symbol. If the symbol is thus also a sign or representation, it is nevertheless more than that the symbol 'signifies' nothing and communicates nothing, but makes something transparent which is beyond all expression.

Gershom Scholem, Major Trends in Jewish Mysticism, p 27-28

27. Allegory is understood generally as a figurative expression or, in the theory of art, as a sensuous representation of an abstract. In this sense, something which is particular is taken only as an example of the general. It is well known that philosophical systems every so often present allegorical interpretations, such as the images implied in folk cults or myths, and that the allegorical mode is sometimes applied to the Scriptures in attempts to decipher the hidden meaning of the narrative or of the images. Symbols, on the other hand, are understood in many of the presentations as signs or images so imbued with meaning that it is impossible to distinguish between the sensuous appearance and the meaning implied in that appearance.

Nathan Rotenstreich, Symbolism and Transcendence: On Some Philosophical Aspects of Gershom Scholem's Opus⁶

28. (יט) ה' בְּחִכְמָה יִסַּד אֶרֶץ כְּנָנִן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה: (כ) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמֹת נִבְקָעוּ וְשִׁחְקִים יִרְעֶפוּ-טָל.

משלי ג' יט-כ'

These same concepts of Chochma and Bina and Da'at were used by God to created the Universe!

29. (ג) בחכמה ובתבונה ובעת. כבר נחצור דכל העולמות נכללו צמעשה משכן וכליו. ומש"ה שכנה השכינה צו כמו שהיה מראה הצריחה שהיה השכינה צעולמו ככלל משגית. וכמו שהעולם ככלל נצרא צשלש מדות אלו כדכתיב [משלי ג'] ה' בְּחִכְמָה יִסַּד אֶרֶץ כְּנָנִן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה: צְדָעְתּוֹ תְּהוֹמֹת נִבְקָעוּ. ככה המשכן נדרש להצנות צשלש מדות הללו. וכן בית המקדש שהיה השכינה שורה צו. וזכו דחיתא צצרכות (דף טז) ידע צללאל שמות ללרף ארתיות צצבה נצרא שמים וארץ. וגמלא מצואר לשון 'רוח אלהים', שזה השם משמעו כ"פ צצרא שמים וארץ

העמק דבר שמות לא:ג

The Netziv highlights the connection between man building the Mishkan and God creating the Universe. One is a symbolic microcosm of the other.

30. אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כתיב הכא (שמות לה:לא) וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחִכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעְתּוֹ, וכתיב התם (משלי ג:יט) ה' בְּחִכְמָה יִסַּד אֶרֶץ כְּנָנִן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה. וכתיב (משלי ג:כ) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמֹת נִבְקָעוּ. אמר רבי יוחנן: אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה שנאמר (דניאל ב:כא) יְהִיב חִכְמָתָא לְחַכְמַיִן וּמְנַדְעָא לְדַעֵי בִינָה. שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה קמיה דרבי אבהו, אמר ליה: אתון מהתם מתניתו לה, אן מהכא מתניין לה - דכתיב (שמות לא:ו) וַיִּבְלַב כָּל-חַכְמֵי-לֵב נְתַתִּי חִכְמָה.

ברכות נה.

Chazal connect the building of the Mishkan with the Creation of the Universe. They also note that Chochma from God is only given to those who already possess chochma!

31. אלא למי שיש בו חכמה. קשה הרי ה' הוא הצורא והחכמה הראשונה על כרחך מה' היא והיכי מלי מימר שאין ה' נותן חכמה אלא למי שיש צו חכמה. ויש לומר שהחכמה הראשונה היא חכמה ופקחות לענין דרך ארץ ומוסר. כי זו אינה מיד ה' שהכל צידי שמים חוץ מיראת שמים. וכשתקדם צדאס חכמה זו יתן לו חכמת התורה (יפ"ת). וכן כ' ע"ד זה צס' נפש החיים:

עץ יוסף (על עין יעקב) ברכות פרק ט - הרואה דף נה עמוד א אות קכא

The Etz Yosef (on Ein Yaakov) explains that the first chochma which people must create for themselves is the common sense of basic morality - derech erez. Only a person who has first built that, through their own ethical choices, can be worthy of the gift of Divine Chochma.

6. he Review of Metaphysics (June 1978) Vol. 31, No. 4 p 605

7. These verses appear immediately after the far better known lines (Mishlei 3:17-18) וְתִמְכֶינָהּ מֵאִשֶׁר: דְּרָכֶיהָ דִּרְכֵי-יָעֶם וְכָל-נִתְיַבְתֵּיהָ שְׁלֹם: עַצְ-חַיִּים הִיא לַמְחַזְקִים בָּהּ וְתִמְכֶינָהּ מֵאִשֶׁר:

E] BEAUTY AND AESTHETICS - RAV KOOK

Rabbi Kook on Art
Kasher Jewish Sculpture
REMBRANDT AND DIVINE LIGHT
 By A. MELNIKOFF

As an artist I am interested in the biblical prohibition of making "graven images," that has had so much influence in the creation of Jewish art.

One day I talked to the late Rabbi Kook about this prohibition. I asked him whether it is true that somewhere in our holy commentaries there is a passage which says that under certain conditions sculpture is allowed to be done by Jews?

The Rabbi knit his brows. "Let me see, let me see," he was saying to himself. A few moments later he brought down huge *Amaroth* from the shelves; he piled them up on the table; he opened one after another, moving his delicate fingers along the lines of the holy script as he read. This went on for half-an-hour. He looked like a hunter on the trail, a hunter after truth and knowledge. At last he stood up triumphantly. "Here it is," he said. "Now listen to what our sages say about your question."

I don't remember the exact wording he quoted, but it was something like this—"Our sages say," he read out, "that it is allowed to Jews to make images, if those are done imperfectly and malformed."

This made me laugh.
 "Why are you laughing?" he asked.
 "In that case," I replied, "I am sure my sculpture is *kasher*."
 "Why?" he asked.
 "Because my work is far from being perfect."
 Now was his turn to laugh. He was all kindness. We talked about Art and he told me the following story:
 "When I lived in London I used to visit the National Gallery, and my favourite pictures were those of Rembrandt. I really think that Rembrandt was a *Tzadik*. Do you know that when I first saw Rembrandt's works, they reminded me of the legend about the creation of light? We are told that when God created light, it was so strong and pellucid, that one could see from one end of the world to the other, but God was afraid that the wicked might abuse it. What did He do? He reserved that light for the righteous when the Messiah should come. But now and then there are great men who are blessed and privileged to see it. I think that Rembrandt was one of them, and the light in his pictures is the very light that was originally created by God Almighty."

I have read much about Rembrandt, but none gives such a vivid description of his genius as this. Only a man as pure of heart and soul as Rabbi Kook could have seen Rembrandt in that light.

London Jewish Chronicle (September 13 1935),

תפארת צדיקים מפלאים.

מד

הצדיקים המופלאים, שאין עולם הזה תופס אצלם מקום מצד גבוליו שפלותו וצמצומו, דוקא הם מוקירים את העולם ומכבדים אותו, מפני שהם רואים בו עולם עליון, זיו טהור ממקור החיים, ויפיו וטובו מתעלה בעילויים גדולים, והרגשת הנועם והיופי שבו מתגדלת אצלם בגודל של קדושה ועדינות עליונה, עד שהנם תמיד חיים חיים מלאים, שיש בהם כל שיקוי הלשד של כל ההנאות האסתתיות, המענגות את החיים במעלה עליונה מאד, וחושיהם הרוחניים אפילו ביחס להתוכן האסתתי הרגיל, בהכרת היופי שבמראות, שבשירה, שבסדרה, שבגדינה ובמוסר, ושכל ערך, מתכפלים בכפלים אדירים, עד שהם הם הנם מקורות היופי והסידור בחיים.

והעולם מזדהר ביופיו ומתעלה בתפארתו על ידי השפעת זיו נשמתם, וכל בעלי אומניות שבהכמות היפות מתעלים, מתעדנים ומתברכים על ידי השפעתם. כי הם בעצמם הנם שרויים בספירת התפארת האלהית, הכוללת בחטיבה אחת כל הדרת שמים וארץ, והתפארת הולכת ומתפשטת על כל היצור, ועל כל מעשיהם, על כל רחשי לבם ונטיותיהם, ואור מלך ביפיו תולך ומתגלה עליהם.

הראיה קוק - ארות הקודש כרך ג' עמוד ש'ו

Rav Kook describes the following series of causes and effects in the world of art and aesthetics: (i) the tzadik appreciates THIS world more than most people since he/she is removed from it and regard it from an external and panoramic perspective; (ii) the tzadik therefore sees in aesthetic beauty a refined sanctity that transcends its physical form; (iii) this causes a resonance in the soul of the tzadik which triggers a parallel resonance in the higher Sefira of Tiferet; (iv) the spiritual impact of this higher resonance then flows down from the Sefira into this world; (v) this in turn spiritualizes and inspires the artisans of this world to produce art of even greater quality, through which the spiritual power of Tiferet can emanate.

34. הספרות הציור והחיטוב עומדים להוציא אל הפועל כל המושגים הרוחניים הצבורים בעומק הנפש האנושית. וכל זמן שחסר גם שרטוט אחד הגנוז בעומק הנפש החושבת והמרגשת, שלא יצא אל הפועל, עוד יש חובה על עבודת האמנות להוציאו. מובן הדבר, שרק אותם האוצרות שבהפתחם מבסמים את אויר המציאות טוב ויפה לפתח, "מכל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים". אמנם אותם הדברים הגנוזים, שקבורתם היא ביעורם, עליהם מתתקן היתד שעל אזנינו, לחפור ולכסות. ואוי למי שמשמש ביתדו פעולה הפכית למען הרבות באשה.

קבצים מכתב יד קדשו - פנקס "אחרון בבוסק" יא

True art can be a deep expression of the resonance of the human soul. While any aspect of the soul is as yet unexpressed, there remains an duty for artistic potential to express this. Of course, some things done in in the name of 'art' actually demean and debase the human condition. These represent a gross misuse of the spiritual quality of artistic talent.

35. Your venerable Association's constructive promotion of the artistic and esthetic in Eretz Yisrael effectively reflects our national regeneration. We applaud our talented, artistically inspired, socially and nationally integrated fellow Jews drawn to Jerusalem by a noble spirit. The adornment of our holy and cherished City with their delightful creations enhances Zion's glory and prosperity. This gratifying development ought to please everybody, young and old, even the lukewarm, and fully immerse in the dire struggle for existence

Rav Kook's letter to the Betzalel Association for Jewish Art in 1908 - Iggrot Reiyah 1:203-206⁸

36. Your positive initiative fills my heart with hope and emboldens me to address you, honored gentlemen and beloved brothers, from a vantage point ostensibly foreign to the esthetic and art - that of the Rabbinate. Judaism's affirmative evaluation of the artistic and graceful that imbues man's imaginative creations remains qualified. Over-enthusiasm is objectionable, even at the pinnacle of the sublime. Our commitment to the upright is modified by the biblical warning 'do not be over-righteous' (Mishlei 7:16). Inspired by wisdom we yet declared (ibid) 'neither make thyself over-wise'. Similarly 'it is not good to eat much honey' (Mishlei 25:27). This represents the quintessential principle of our eternal People. We reject the addiction and blind submission to any particular idea. Judaism's positive qualification however is applied delicately, sensitively, and judiciously "set about with lilies" (Shir Hashirim 7:13) At times encapsuled in a single point, it avoids restraining human genius with iron shackles or a Chinese wall

ibid

37. כל המרחב הגדול של הנוי וההידור, היופי והציור, מותר לישראל. רק קו אחד, שרטוט אחד, הנראה לכאורה ארוך הרבה, אבל באמת הוא גדול רק באיכותו, ולא בכמותו. הוא אומר הרבה ברוח, אבל רק מעט הוא פוגם את החרשת והאמנות, למרות כל המגמות האדירות שלו - כל הפרצופים מותרים חוץ מפרצוף אדם. אמנם רק פרצוף אדם בתמונה בולטת ושלמה, וגם על זה ישנם דרכי בינה

אגרת לראשי החברה לחכמת האנות העברית אגודת 'בצלאל', אגרות הראי'ה א' עמ' 205

Rav Kook sees most expressions of art as being halachically permitted. Only sculpture of the human is halachically limited and, even then, there are means to permit it at least partially.

38. בימין דוחה ושמאל מקרבת. לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם מעבר מזה ראוי קרא ה' בשם בצלאל ...

שם

On the one hand, the Torah includes a prohibition on certain art forms. On the other, it enjoins Bezalel to create a work of great art - the Mishkan. Rav Kook expresses this as the right (strong) hand pushing away, but the left (weak) hand drawing close.

39. The typically pagan or Christian icons, past and present, are abominable and unacceptable to the Jews. Hence our sacred obligation to exclude these from out Holy City's National Museum. It is important that your venerable Association inform the enlightened Jewish and general public that all your projects will me the requirements of the leading Torah Sages in Eretz Yisrael. You may rest assured, dear brethren, that such minor acquiescence will advance your cause, dear to us all who love our people and country, who seek to enhance the national weal and honor Your Institution's interests will suffer no harm, and thus united, the various Jewish sectors in the Diaspora and in Eretz Israel, will jointly lend substance to your radiant goals

ibid

8. Translation by Avner Tomaschoff in *The Philosophy of Rabbi Kook*, Zvi Yaron p153

40. האלילות עם כל תועבותיה סמכה את כפיה המגואלות וזבות דם על הפרח הנחמד הזה - על היופי והאמנות, ותשביתהו כמעט מטהרו. כנסת ישראל נטתה ידה, בעוז הדר אל אמת אשר הופיע עליה, בברקי אור בעמק צלמות, להציל את השושנה הנחמדה, את עדנת היופי. לבל תירמס כולה, לבל תתמעך ותתנוול בידיה הגסות של האלילות הבזויה.

אגרת לראשי החברה לחכמת האנות העברית אגודת 'בצלאל', אגרות הראיה א' עמ' 205

Rav Kook saw Christian idolatry as the root cause of much corruption of the spiritual value of art. He saw the revival of Jewish perspectives on art as an attempt to pull art away from this corrupting influence and back to a place of purity.

- In Part 2 we will be'H look at the thought of Rav Shimshon Refael Hirsch in culture generally and art in particular.
- We will then examine art and the aesthetic in through the lens of a number of contemporary thinkers - including Rav Soloveitchik, Rabbi Jonathan Sacks and ybc'l Rabbi Chaim Brovender and Rabbi Schubert Spero.
- We will then begin our examination of the halachic issues, which we will conclude be'H in Part 3.